

УДК 338

Олена Лисяк (Україна)

JEL classification: F19

Олена ЛИСЯК

аспірант,
кафедра економічного аналізу і фінансів,
НТУ «Дніпровська політехніка», Україна,
E-mail: Yvorskay@i.ua

© Олена Лисяк, 2021

Отримано: 02.02.2021 р.
Прорецензовано: 12.02.2021 р.
Рекомендовано до друку: 24.02.2021 р.
Опубліковано: 24.02.2021 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ЇЇ СТАНОВЛЕННЯ

АНОТАЦІЯ

Вступ. Економічна безпека країни залежить від функції та рівня розвитку економічної системи, включаючи всі складові відносин та взаємозалежності. Через відсутність науково обґрунтованої національної стратегії розвитку, заснованої на керівних принципах економічної безпеки, дедалі частішими стають негативні економічні явища, що створює умови для розробки теоретичних основ та використання інших наукових методів у державному управлінні для формування економічної безпеки. Уникнення економічної безпеки призведе до негативних соціально-економічних наслідків, негативних економічних умов, посилення залежності від імпорту тощо. Тому важливо вивчити фактори, що впливають на економічну безпеку країни, які систематизовані за різними сферами розвитку країни.

Мета. Аналіз досягнень економічної безпеки держави через дослідження чинників впливу на неї, відповідно до окремих сфер її розвитку; обґрунтування чинника інвестиційно інноваційної безпеки, як чинника економічної безпеки держави.

Методологія. Наукове дослідження проводилось за допомогою аналізу та синтезу з метою вивчення стану та досягнень економічної безпеки держави; табличного та графічного методів для наочного подання матеріалу.

Результати. У статті систематизовано рівень економічної безпеки. Вивчено періодичність розвитку національної економічної безпеки держави у різних умовах її становлення. Проаналізовано етапи розвитку економічної безпеки України. Підтверджено визначення та значення економічної безпеки держави. Підкреслено необхідність покращення стану економічної безпеки держави задля пришвидшення виходу нашої країни із затяжної соціально-економічної та політичної кризи. Уточнено сутність моделі економічної безпеки з подальшим створенням передумов до впровадження та забезпечення економічної безпеки на рівні держави. Складено власне пояснення терміну «економічна безпека держави». Запропоновано створити ефективну систему економічної безпеки, яка дозволить уникнути негативних наслідків, усунути загрозу швидкого відкриття національної економіки в умовах глобалізації, забезпечити її конкурентоспроможність. Запропоновано створити новий чинник економічної безпеки і впровадити його в структуру державної економічної безпеки, за для збільшення капіталу держави.

Лисяк О. Економічна безпека держави в умовах її становлення. *Економічний аналіз*. 2021. Том 31. № 1. С. 47-56.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2021.01.047>

Ключові слова: економічна безпека держави; державне управління; чинники економічної безпеки; економічна система.

UDC 338

JEL classification: F19

Olena LYSIAK

PhD Student,
Department of Economic Analysis and Finance,
State Higher Educational University "Dniprovskaya
Politehnika", Ukraine
E-mail: yvorskay@i.ua

© Olena Lysiak, 2021

Received: 02.02.2021
Revised: 12.02.2021
Accepted: 24.02.2021
Online publication date: 24.02.2021

This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 license, which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

Olena Lysiak (Ukraine)

ECONOMIC SECURITY OF THE STATE IN THE CONDITIONS OF ITS FORMATION

ABSTRACT

Introduction. The economic security of a country depends on the function and level of development of the economic system, including all components of relations and interdependence. Due to the lack of a scientifically sound national development strategy based on the guiding principles of economic security, negative economic phenomena are becoming more frequent, which creates conditions for developing theoretical foundations and using other scientific methods in public administration to form economic security. Avoiding economic security will lead to negative socio-economic consequences, negative economic conditions, increased dependence on imports, and so on. Therefore, it is important to study the factors affecting the economic security of the country, which are systematized by different areas of development.

Goal. Analysis of the achievements of economic security of the state through the study of factors influencing it, in accordance with certain areas of its development; substantiation of the factor of investment and innovation security as a factor of economic security of the state.

Method (methodology). Scientific research was conducted through analysis and synthesis in order to study the state and achievements of economic security of the state; tabular and graphical methods for visual presentation of the material.

The results. The level of economic security is systematized in the article. The periodicity of development of national economic security of the state in different conditions of its formation is studied. The stages of development of economic security of Ukraine are analyzed. The definition and importance of economic security of the state are confirmed. The need to improve the state of economic security of the state in order to accelerate the exit of our country from the protracted socio-economic and political crisis was emphasized. The essence of the model of economic security with further creation of preconditions for introduction and maintenance of economic security at the state level is specified. The own explanation of the term "economic security of the state" is made. It is proposed to create an effective system of economic security, which will avoid negative consequences, eliminate the threat of rapid opening of the national economy in the context of globalization, to ensure its competitiveness. It is proposed to create a new factor of economic security and introduce it into the structure of state economic security, in order to increase state capital.

Lysiak, O. (2021). Economic security of the state in the conditions of its formation. *Economic analysis*, 31 (1), 47-56.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2021.01.047>

Keywords: economic security of the state; state management; officials of the economic security; economic system.

Вступ

Деякі вчені вважають, що термін «національна безпека» вперше був використаний президентом Сполучених Штатів Америки Т. Рузвельтом у 1904 р., коли він обґрунтував військову акцію в зоні майбутнього Панамського каналу інтересами національної безпеки країни, вдруге у 1934 р. [6, с. 4]. Офіційного статусу термін «економічна безпека» набув у 1985 р., коли на 40 й сесії Генеральної Асамблеї ООН була прийнята резолюція «Міжнародна економічна безпека» [2, с. 8], а зародження нової науки — економічної безпеки Г. Пастернак-Таранушенко пов'язує з енергетичними кризами 1973 і 1979 рр. [15, с. 51]. Українське законодавство розглядає національну безпеку як захист життєво важливих інтересів людей та громадян, суспільства та країни з метою забезпечення сталого розвитку суспільства, своєчасного виявлення, запобігання та усунення потенційних загроз національним інтересам, включаючи правоохоронну діяльність, боротьбу з корупцією, прикордонна діяльність та національна оборона, імміграційна політика, охорона здоров'я, освіта та наука, науково-технічна та інноваційна політика, культурний розвиток людей, забезпечення свободи слова та інформаційної безпеки, соціальна політика та пенсійне забезпечення, житлово-комунальні послуги, ринок фінансових послуг, захист прав власності, фондовий ринок та обіг цінних паперів, фіскальна та митна політика, торгівля та комерція, банківські послуги, інвестиційна політика, аудит, політика валютного та валютного курсів, захист інформації, ліцензування, промислова та сільськогосподарська економіка, транспорт та зв'язок, інформаційні технології, енергетика та енергетичний захист, природні монополії Функції надр, використання земельних та водних ресурсів, захист корисних копалин, екологія та навколишнє середовище тощо. У світлі сказаного, метод пояснення сутності поняття "національна економічна безпека" та аналіз основних складових національної економічної безпеки досі залишаються невирішеними.

Мета статті

Метою статті є обґрунтування економічної безпеки держави та вплив різних її чинників на стан економіки та розвиток національних інтересів країни. Запропонування та обґрунтування чинника інвестиційно-новаційної безпеки як чинника економічної безпеки держави.

Виклад основного матеріалу дослідження

Економічна безпека є запорукою незалежності країни та умовою соціальної стабільності та ефективної діяльності. Економічна безпека є специфічним компонентом національної безпеки і

вона також належить до категорії систем економічної теорії. Це визначення увійшло в науковий обіг в Україні більше десяти років тому, що є порівняно коротким періодом всебічного теоретичного та методологічного аналізу. Наукове протиріччя підтверджує цей факт. Це пов'язано з відсутністю єдиного методу для розуміння суті та сутності економічної безпеки. Тому бракує єдиного методу в розробці та освоєнні ефективних методів запобігання загрозам та забезпечення стабільного розвитку економічної системи країни. Люди виявили, що відсутність науково обґрунтованої національної стратегії розвитку, заснованої на керівних принципах економічної безпеки, зробила негативні економічні явища більш серйозними, що забезпечує умови для розробки теоретичних основ та використання інших наукових методів в державному управлінні для економічної безпеки. Ігнорування заходів щодо забезпечення економічної безпеки може призвести до негативних соціально-економічних наслідків, негативних економічних умов, посилення залежності від імпорту тощо.

Люди виявили, що національні інтереси України можуть бути реалізовані лише на основі сталого економічного розвитку. Розташування, роль та пріоритет кожної функції безпеки залежать від фактичного середовища, що формується всередині та поза приміщенням протягом певного періоду. Тому в контексті існування та розвитку України як суверенної країни питання економічної безпеки України, яке має вирішальне значення, сьогодні набуває все більшого значення.

Люди виявили, що відсутність науково обґрунтованої національної стратегії розвитку, заснованої на керівних принципах економічної безпеки, зробила негативні економічні явища більш серйозними, що забезпечує умови для розробки теоретичних основ та використання інших наукових методів в державному управлінні для економічної безпеки. Ігнорування заходів щодо забезпечення економічної безпеки може призвести до негативних соціально-економічних наслідків, негативних економічних умов, посилення залежності від імпорту тощо. Люди виявили, що національні інтереси України можуть бути реалізовані лише на основі сталого економічного розвитку. Розташування, роль та пріоритет кожної функції безпеки залежать від фактичного середовища, що формується всередині та поза приміщенням протягом певного періоду.

На основі сталого економічного розвитку можуть реалізовуватися національні інтереси України. Роль та пріоритет їх розташування та кожна їх функція безпеки залежать від фактичного середовища, що формується внутрішньо та зовні протягом певного періоду часу. Необхідно

зазначити, що економічна безпека України вже на теперішній час має вирішальне значення для існування та розвитку України як суверенної держави. Рівень національної економічної безпеки залежить від функцій та рівня розвитку економічної системи, яка зможе включати усі складові відносин та взаємозалежності. Через відсутність наукової та обґрунтованої національної стратегії розвитку, заснованої на керівних принципах економічної безпеки, дедалі частішими стають негативні економічні явища, що забезпечує умови для

розвитку теоретичних основ та використання інших наукових методів у державному управлінні сформуванню економіки та безпеки. Економічна безпека та її уникнення призведе до несприятливих соціально-економічних факторів, несприятливих економічних умов, посилення залежності від імпорту тощо. Якщо вивчати фактори, які впливають на національну економічну безпеку, і ці фактори були систематизовані в різних сферах розвитку.

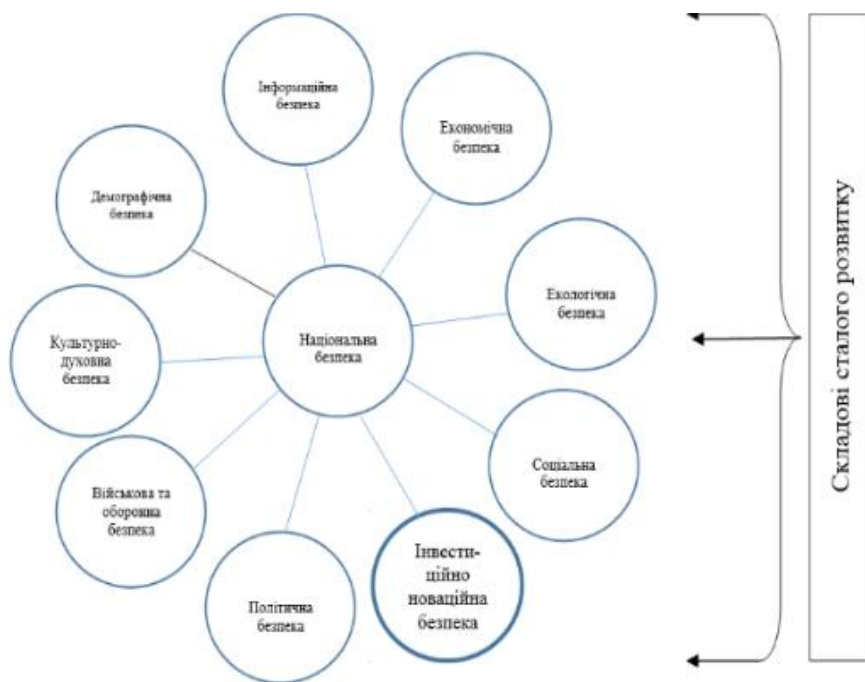

Рис. 1. Структурна модель національної безпеки

Джерело: розроблено автором.

Основним критерієм інвестиційної безпеки є економічна конкурентоспроможність як динамічний процес економічної безпеки. Страхування інвестиційного ризику також займає особливе місце у забезпеченні інвестиційної безпеки. У свою чергу, забезпечення інноваційної безпеки сприяє розширенню присутності високотехнологічної продукції на світовому ринку, технологічним змінам у виробництві, генеруванню та впровадженню інновацій в економіку. Слід також зазначити, що посилення інвестиційної та інноваційної безпеки країни допоможе країні інвестувати ресурси у напрямки співфінансування проектів з вітчизняними компаніями, що працюють у сферах енергозбереження, оборонної промисловості, банківської системи, сільського господарства та будівництва. Це сприятиме інвестиційній та інноваційній безпеці та створить спеціальну податкову систему для реалізації стратегічних інвестиційних проектів відповідно до

національних пріоритетів. Безпека банківських технологій, послуг – це новаційні інвестиції. При стабільній економіці всі інвестиції в переважній більшості є інноваційними, а інноваційна структура здебільшого складається з інтелектуальних інвестицій. Інтелектуальні інвестиції – це вкладення у об'єкти інтелектуальної власності (авторські права, права на раціоналізаторські пропозиції, „ноу-хау” тощо). Основними формами інноваційних інвестицій є вкладення коштів у придбання ліцензії, програмних продуктів, фінансування наукових розробок, підготовку спеціалістів банку тощо.

Важливою особливістю банківської інноваційної діяльності є відсутність патентного захисту нововведень. У цьому зв'язку будь-яка банківська інновація, яка впроваджена одним банком, може протягом короткого часу відтворена його конкурентами. Зрештою, це водночас є особливістю вхідних бар'єрів у банківську сферу, у тому числі інноваційну. Все це посилює

інтенсивність банківської конкуренції в усіх галузях і видах діяльності [5]. Отже, інвестиційно-новаційна безпека як складова економічної безпеки є фундаментальною основою національної безпеки і повинна забезпечувати економічне зростання країни.

Тільки на основі сталого економічного розвитку можна реалізувати національні інтереси України. Розташування, роль та пріоритет кожного елемента безпеки залежать від фактичних умов всередині та зовні об'єкта протягом певного періоду часу. Тому в контексті існування та розвитку України, к суверенної країни питання економічної безпеки України, яке має вирішальне значення, сьогодні

набуває все більшого значення. Інтереси в економічній галузі включають: підтримання стабільного курсу обміну національної валюти. Важливо зазначити, що хоча визначення поняття «економічна безпека» є важливим для правильного формування державної політики, на сьогодні немає єдиної думки щодо визначення цієї категорії в усій економічній сфері України та за її межами. Зрештою, поняття «економічна безпека» зрозуміле кожному з одного боку, але важко визначити його в досить правильній та всебічній формі, з іншого боку. Розглянемо різні трактування економічної безпеки з погляду науковців (табл. 1).

Таблиця 1. Трактування економічної безпеки з погляду науковців

Автор	Поняття економічної безпеки з погляду науковця
Л. Абалкін	Економічна безпека держави – це стан економічної системи, який дозволяє їй розвиватися динамічно, ефективно, вирішувати соціальні задачі і коли держава має можливість розробляти та впроваджувати в життя незалежну економічну політику.
З. Варналій	Економічна безпека держави – охоплює захищеність всієї системи економічних відносин, які визначають прогресивний розвиток економічного потенціалу країни і забезпечують підвищення рівня добробуту всіх членів суспільства, його окремих соціальних груп, а також формують основи обороноздатності країни, захищеність від небезпек та загроз, джерелом яких є внутрішні та зовнішні протиріччя.
В. Мунтіян	Економічна безпека держави – це загальнонаціональний комплекс заходів, який направлений на постійний та стабільний розвиток економіки держави та включає механізм протидії внутрішнім та зовнішнім загрозам.
В. Воробйов	Економічна безпека держави – це стан економічного забезпечення національної безпеки держави, загальнонаціональний комплекс заходів, спрямованих на постійний, збалансований та стабільний розвиток економічної системи держави, забезпечення самодостатності та стійкості системи, що включає механізм протидії внутрішнім і зовнішнім
М. Єрмошенко	Економічна безпека держави – це такий стан економічного механізму країни, який характеризується збалансованістю і стійкістю до негативного впливу внутрішніх і зовнішніх загроз, його здатністю забезпечувати на основі реалізації національних економічних інтересів сталий і ефективний розвиток вітчизняної економіки і соціальної сфери.
Власний фактор	Економічна безпека держави – це стан економічного механізму країни, який дозволяє зовнішнім і внутрішнім чинникам, забезпечувати стабільний розвиток економіки держави від олігархічного впливу на економіку країни, та підтримувати розвиток вітчизняної економіки і патріотизму держави.

Джерело: розроблено автором за даними [1, с. 8; 3, с. 10; 12, с. 7; 5, с. 12; 7, с. 21].

Проводимо аналіз 2016-2018 роки, і вітчизняна банківська система пройшла шлях очищення та капіталізації. Однак багато негативних явищ та процесів, що супроводжують діяльність української банківської системи протягом 2015-2016 років, продовжуються донині. Зокрема, [12] обмеженнями для її подальшого ефективного

розвитку є відсутність прогресу у захисті прав кредиторів, велика кількість безнадійної заборгованості, Правління державного банківського ринку [19] тощо. У зв'язку з цим завдання оцінки рівня безпеки банківської системи України не втратило свого значення. Його рішення дадуть інформаційну основу для визначення

пріоритетних напрямків підвищення рівня безпеки та розробки відповідних механізмів захисту банків від реальних загроз.

У даному дослідженні аналіз та оцінювання рівня безпеки банківської системи України проведено на основі підходу, наведеного у Методичних рекомендаціях щодо розрахунку рівня економічної безпеки України, затверджених Наказом Міністерства розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277 [4] (далі Методичні рекомендації). Вихідні дані для розрахунку індикаторів банківської безпеки (9.1.1 Частка

простроченої заборгованості за кредитами в загальному обсязі кредитів, наданих банками резидентам України, %; 9.1.2 Співвідношення банківських кредитів та депозитів в іноземній валюті, %; 9.1.3 Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків, %; 9.1.4 Співвідношення довгострокових (понад 1 рік) кредитів та депозитів, разів; 9.1.5 Рентабельність активів, %; 9.1.6 Співвідношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань, разів; 9.1.7 Частка активів п'яти найбільших банків у сукупних активах банківської системи, %) наведено в табл. 2.

Таблиця 2. Вихідні дані для розрахунку індикаторів безпеки банківської системи України

Показник	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Частка простроченої заборгованості за кредитами в загальному обсязі кредитів, наданих банками резидентам України, %	12,89	18,98	28,03	30,47	54,54	52,85	48,69
Кредити в іноземній валюті, надані резидентам, млн. грн.	308006	472680,3	547801,7	493683,3	446030,5	459136,6	373175,6
Депозити в іноземній валюті, залучені депозитними корпораціями від резидентів, млн. грн.	248220,4	309638,4	324816,8	367056,2	407872,4	392283,8	406238,8
Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків, %	39,5	34	32,5	43,3	48,9	56	28,7
Кредити, надані резидентам строком від 1 до 5 років, млн. грн.	310738,9	390342,8	329592,8	389798	342147,1	336898,4	316019,6
Кредити, надані резидентам строком понад 5 років, млн. грн.	173960,9	217279,6	214057,1	258409,2	268791,7	244290,1	199596,8
Депозити, залучені від резидентів строком від 1 до 2 років, млн. грн.	249361,6	186535	120055,2	148497	151485,1	125571,4	106927,8
Депозити, залучені від резидентів строком понад 2 років, млн. грн.	26216,4	27962,6	19835,6	8580,6	34896	28863,1	24651,5
Рентабельність активів, %	0,26	-4,24	-5,54	-12,6	-1,93	1,69	4,72
Співвідношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань, %	89,11	86,14	92,87	92,09	98,37	93,52	94,4
Обсяг активів п'яти найбільших банків за розмірами активів, млн. грн.	511166,5	571648,1	671586,8	700143,7	804815,1	823528,8	1235032,2
Активи банків, усього, млн. грн.	1278095	1316852	1254385	1256298,6	1333831	1359703	1404000

Джерело: складено та розраховано на основі [16].

Інтегральний показник рівня банківської безпеки визначається та здійснюється шляхом лінійної згортки нормованих індикаторів з врахуванням вагових коефіцієнтів, визначених у

Методичних рекомендаціях. Аналіз та оцінювання рівня безпеки банківської системи України проведено за період від початку останньої фінансово-економічної кризи 2014 р. до 2020 р.

За інформацією, наведеною на рис. 2, протягом усього періоду, який аналізуємо відносно банківської системи України характерний критичний рівень загрози простроченої заборгованості за кредитами в загальному обсязі кредитів наданих банками резидентам України (згідно із Методичними рекомендаціями оптимальним значенням для даного індикатора є 2%, а критичним 7%). Упродовж 2014-2020 рр. найнижчий рівень простроченої заборгованості за кредитами зафіксовано у 2014 р. (12,89%), а

найвищий – у 2018 р. (54,54%).

За п'ять років, що аналізуються спостерігається тенденція та стійке зростання даного індикатора, яка свідчить про погіршення якості кредитного портфеля банків, що призводить до зростання витрат на формування страхових резервів взагалі.

Починаючи з 2019 р. частка простроченої заборгованості за кредитами в загальному обсязі кредитів, наданих банками резидентам України починає зменшуватися, проте залишається на критичному рівні.

Рис. 2. Частка простроченої заборгованості за кредитами в загальному обсязі кредитів, наданих банками резидентам України.

Джерело: складено за [16].

Відповідно до Методичних рекомендацій, показник "співвідношення валютних банківських позик і депозитів" є змішаним показником, тобто сподіваємося збільшити його до 90% (сприяючи підвищенню рівня банківської безпеки) та збільшення більше 110% вказує на загрозу зростанню банківської діяльності.

Динаміка приведенного індикатора протягом усього періоду, що аналізували, була нестійкою і справляла, переважно, дестабілізуючий вплив на рівень безпеки банківської системи (рис. 3).

Лише у 2018 і 2020 рр. значення доводило оптимальні межі – 109,36% та 91,86%, відповідно. Проведено розрахунки вони вказують на те, що вжиття заходів щодо подальшого зниження індикатора співвідношення банківських кредитів та депозитів в іноземній валюті наразі не є доцільним, оскільки діапазон значень індикатора нижче 90 відповідає задовільному рівню, нижче 85 – незадовільному, нижче 80 – небезпечному, нижче 70 – критичному. Аналіз динаміки індикатора

«частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків» (рис. 4) свідчить про те, що більш стійкими до кризи виявилися банки з іноземним капіталом.

У Методичних рекомендаціях даний індикатор також належить до індикаторів змішаного типу. Його оптимальні значення знаходяться в діапазоні від 20% до 25%, а задовільні – від 18% до 20%, з однієї сторони, та від 25% до 30% – з іншої.

Приведені розрахунки вказують на те, що упродовж аналізуємо періоду 2014-2019 рр. частка іноземного капіталу та статутного капіталу банків перевищувала необхідне значення, що свідчить про високий рівень залежності вітчизняної банківської системи від іноземного капіталу. Найвищий рівень такої залежності спостерігався станом на кінець 2018 р. Однак станом на листопад 2019 р. частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків зменшилась майже удвічі до задовільного рівня 28,7%.

Рис. 3. Співвідношення банківських кредитів та депозитів в іноземній валюті в Україні.

Джерело: розроблено автором.

Рис. 4. Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків в Україні

Джерело: розроблено автором.

Показник «довгостроковий (більше одного року) коефіцієнт позики та депозиту» є стимулом. Найкраще значення – 1,0, задовільно -1,2, незадовільно -1,8, небезпечно 2,2 та серйозно 3. Згідно з розрахунками, значення цього показника протягом періоду 2015-2019 рр. Вище ніж суворе. Це показує, що існує загроза так званого дефіциту "довгострокового ресурсу", який не може задовольнити існуючі потреби суб'єктів господарювання у позиках [21]. Аналізуючи динаміку співвідношення довгострокових позик та депозитів, слід зазначити, що тенденція до зростання, яка спостерігається з 2017 року, свідчить про те, що ця загроза зростає.

Аналізуючи усі поняття національної

економічної безпеки з боку науковців є економічний стан, який необхідний для підтримки або поступового розвитку суспільства. Цілі економічної безпеки України включають не тільки країну, її економічну систему та всі природні ресурси, але також її системи, установи, філії та суспільство, що складається з усіх механізм. Зокрема, суб'єктами економічної безпеки є державні та місцеві адміністративні та законодавчі органи; міністерства, відомства, комерційні та некомерційні організації, громадські організації та окремі громадяни.

У сфері економічної безпеки темою національної діяльності є: виявлення та моніторинг факторів, що підривають соціально-економічну

систему та національну стабільність у короткостроковій та довгостроковій перспективі; економічного становлення. Політичні та інституційні реформи, що усувають або пом'якшують шкідливий вплив цих факторів в рамках єдиного плану економічних реформ. Загалом природа та стратегії економічної безпеки не обмежуються лише економічним зростанням, заснованим на конкуренції, споживчих та інвестиційних потребах, але також включають створення ринку цінних паперів, рішення щодо оптимізації відносин власності та управління та гнучкого державного нагляду. Ринкова економіка.

Економічна безпека країни є фундаментальною основою успішного розвитку країни, невід'ємною частиною безпеки країни та характеристикою економічного розвитку країни. Вона повністю гарантує розвиток країни та ефективно усуває внутрішні та зовнішні загрози.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Рівень економічної безпеки країни залежить від її геополітичного та економічного географічного статусу, відносного положення продуктивних сил на її території та придбання стратегічних ресурсів, включаючи фінанси. В контексті загального впливу глобалізації на національну економіку забезпечення економічної безпеки країни та формування ефективного національного механізму управління є одним із пріоритетних завдань. Створення ефективної системи економічної безпеки дозволить уникнути негативних наслідків, усунути загрозу швидкого відкриття національної економіки в умовах глобалізації, забезпечити її конкурентоспроможність, захистити вітчизняних виробників та ефективно взаємодіяти з міжнародними фінансово-економічними структурами. Визначені фактори, що впливають на формування національної економічної безпеки, можуть приймати рішення, виходячи з пріоритетності кожного з факторів, щоб усунути загрози та ефективно адаптуватись до змін у глобальному середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абалкин Л. И. Экономическая безопасность России: угрозы и их отражение. *Вопросы экономики*: научн. практ. журнал. 2014. № 12. С. 4-13.
2. Амитан В. Н. Экономическая безопасность: понятие, концепция. *Прометей*: регіональний збірник наукових праць з економіки. Донецьк, 2016. С. 333.
3. Варналій З. С. Економічна безпека: навч. посіб. Київ: Знання, 1991. 647 с.
4. Власюк О. С. Теорія і практика економічної безпеки в системі науки про економіку. Нац. ін-т проблем міжнародної безпеки при Раді нац. безпеки і оборони України. Київ, 2014. 48 с.
5. Воробйов В. І. Методичні основи побудови комплексної системи економічної безпеки підприємства. *Наукові записки*: наук. фах. вид. 2015. № 1. С. 38-44.
6. Євдокименко В. К. Функції регіонального управління економікою: глобалізаційний вимір. Чернівці, 2016. 272 с.
7. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення. Київ: 2011. 309 с.
8. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. Київ: Знання, 2010. 378 с.
9. Крутов В. В. Недержавна система безпеки як складова національної безпеки України: теоретико-правові аспекти. *Стратег. панорама*. 2018. №2. С. 100–103.
10. Мігус І.П., Черевко О.В. Стратегічні пріоритети детінізації економіки України у системі економічної безпеки: макро та мікро вимір: кол. монографія. Черкаси, 2015. 442 с.
11. Мішина І. Г. Економічна безпека в умовах ринкових трансформацій: дис. ... канд. екон. наук. Донецьк, 1994. 235 с.
12. Мунтіян В. І. Економічна безпека України: навч. посібник. Київ: Лібра, 2015. 462 с.
13. Шевчук В. Українська економічна думка на тлі сучасного цивілізаційного розвитку. Collection of scholarly papers. L'viv, 2015. С. 48-66.
14. Шульга І. П. Економічна безпека держави, суб'єктів господарювання та тіньова економіка. Черкаси, 2014. 367 с.
15. Пастернак-Таранушенко Г. А. Економічна безпека держави: підручник для осіб, що навчаються за фахом «Службовець, державного управління». Київ: ІДУС при Кабміні України. 1994. 240 с.
16. Статистика / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/statistic>

REFERENCES

1. Abalkyn, L. Y. (2014). Ekonomicheskaya bezopasnost Rossyy: uhrozu y ykh otrazhenye. *Voprosu ekonomiki*, 12, 4-13.
2. Amytan, V. N. (2016). Ekonomicheskaya bezopasnost: poniatye, kontseptsiya. *Prometei*, 333. [in Russian].
3. Varnalii, Z. S. (1991). *Ekonomichna bezpeka*. Kyiv: Znannia. [in Ukrainian].

4. Vlasiuk, O. S. (2014). *Teoriia i praktyka ekonomichnoi bezpeky v systemi nauky pro ekonomiku*. Nats. in-t problem mizhnarodnoi bezpeky pry Radi nats. bezpeky i oborony Ukrainy. Kyiv. [in Ukrainian].
5. Vorobiov, V. I. (2015). Metodichni osnovy pobudovy kompleksnoi systemy ekonomichnoi bezpeky pidprijemstva. *Naukovi zapysky*, 5(1), 38-44. [in Ukrainian].
6. Yevdokymenko, V. K. (2016). *Funktsii rehionalnoho upravlinnia ekonomikoiu: hlobalizatsiinyi vymir*. Chernivtsi. [in Ukrainian].
7. Yermoshenko, M. M. (2011). *Finansova bezpeka derzhavy: natsionalni interesy, realni zahrozy, stratehiia zabezpechennia*. Kyiv. [in Ukrainian].
8. Korobov, M. Ia. (2010). *Finansovo-ekonomichnyi analiz diialnosti pidprijemstv*. Kyiv: Znannia. [in Ukrainian].
9. Krutov, V. V. (2018). Nderzhavna systema bezpeky yak skladova natsionalnoi bezpeky Ukrainy: teoretyko-pravovi aspekty. *Strateh. panorama*, 2, 100-103. [in Ukrainian].
10. Mihus, I. P., & Cherevko, O. V. (2015). *Stratehichni priorytety detinizatsii ekonomiky Ukrainy u systemi ekonomichnoi bezpeky: makro ta mikro vymir*. Cherkasy. [in Ukrainian].
11. Mishyna, I. H. (1994). *Ekonomichna bezpeka v umovakh rynkovykh transformatsii*. Donetsk. [in Ukrainian].
12. Muntian, V. I. (2015). *Ekonomichna bezpeka Ukrainy*. Kyiv: Libra [in Ukrainian].
13. Shevchuk, V. (2015). Ukrainska ekonomichna dumka na tli suchasnoho tsyvilizatsiinoho rozvytku. *Collection of scholarly papers*, 48-66 [in Ukrainian].
14. Shulha, I. P. (2014). *Ekonomichna bezpeka derzhavy, subiektiv hospodariuvannia ta tinova ekonomika*. Cherkasy. [in Ukrainian].
15. Pasternak-Taranushenko, H. A. (1994). *Ekonomichna bezpeka derzhavy*. Kyiv: IDUS pry Kabmini Ukrainy. [in Ukrainian].
16. Statystyka. Natsionalnyi bank Ukrainy. Retrieved from: <https://bank.gov.ua/statistic>. [in Ukrainian].